

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Monialibvs, Earvm Visitatione, & reformatione. Cap. Decimvmoctavvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

iudicat, nec fauor priuilegiorum ex-
 ptionem, ob bonum finem concessa-
 rum, delicta nutriat, & contra mentem
 concedentis faciat fructus, arg. c. vt
 clericorum de vit. & hon. cler. nec vl-
 la exemptio datur, quin excessus non
 corrigantur. ex notab. præscripto dicti
 Conc. sess. 6. de refor. c. 3. vbi de regu-
 laribus expressa mentio fit, & les. 14.
 eo. tit. & gl. in c. tuorum de exces. præ-
 lat. Cū similes exemptiones videamus
 producere multas turbationes in iurisdic-
 tione episcoporum, vt vtar verbis
 eius. Conc. sess. 24. de refor. gen. c. 11.
 vbi tractatur, & innouatur dispositio
 tex. Innoc. III. in c. cum capella, de
 priu. pro cuius text. dispositione, &
 obseruatione, multa passi sunt pluri-
 13 mi Prælati, de quo non modo. † Am-
 pliantur autem omnia prædicta ad
 Eremitas, qui subsunt episcopo loci,
 vbi commorantur, a quo cognoscun-

tur, & delinquentes puniuntur per
 te x. in c. 2. de for. compet. Foller. vbi
 supra. nu. 61. tex. est in c. qui vere. 16.
 q. 1. in c. nulla, vbi glo. id expresse ad-
 not. 93. dist. & notat Boe. in suo trac.
 de stat. & vit. eremi. nu. 13. & 14. quā-
 uis Abb. in eod. c. 2. nu. 10. de for. com-
 pet. aliter sentiat per suas rationes,
 sed tene gl. & eo argumento, cogita
 de mulieribus in propriis domibus
 stantibus, cum certo habitu religioso
 (quas vulgus Vizocas appellat, vt in
 terra maiori diæcesis Amalph. copia
 est.) quod debent esse sub iurisdic-
 tione ecclesiastica, & gaudent priui-
 legio ecclesie, vidi tamen dubitatum
 in eo loco maritimo per Archiepisco-
 pum Amalphitanum, & non erat de-
 terminatum apud Dominos, cum
 laici iudices negabant posse procedi,
 quia nullus status, nullus locus, nulla
 aderat professio. &c.

DE MONIALIBVS, EARVM VISI- tatione, & reformatione.

CAP. DECIMVM OCTAVVM.

S V M M A R I V M.

1	V ita virginalis dicitur vita An-
gelica.	7	Virginitas, & Maternitas in Maria
Virgine.
2	Status virginitatis præfertur alijs
statibus.	8	Christi conceptio ex parte matris
fuit miraculosa.
3	Christus dilexit virginitatem.	9	Christus ex instanti sue conceptionis
fuit perfectus homo.
4	Christus quare voluit nasci de Vir-
gine.	10	Maria Virgo non habuit nisi Chri-
stum filium.
5	Maria Virgo, quare deuit, quod fuis-
set matrimonio coniuncta.	11	Monialium vita qualis esse debet.
6	Maria virgo veraciter dicitur Ma-
ter Dei.	12	Monialis dicitur esse ortus conclu-
sus.

Moniales

- 13 *Moniales non debent vagare extra monasteria.*
- 14 *Clausura debet placere monialibus.*
- 15 *Clausura quantum proficiat monialibus, nu. 16.*
- 17 *Pœna contra moniales exeuntes clausuram, licentiam dantes, receptantes, & associantes, ex l. Pij V.*
- 18 *Moniales ex quibus causis possint exire extra monasteria.*
- 19 *Breue Apostolicum solitum concedi monialibus exeuntibus.*
- 20 *Moniales nõ debent esse plures, quam viuere possunt.*
- 21 *Opinio Ioan. Andr. discutitur.*
- 22 *Monialium paupertati, & necessitati quomodo succurrendum.*
- 23 *Monasterium ob suam paupertatem recipere potest pecuniam ab ingredientibus monialibus.*
- 24 *Seculares nõ debent ingredi claustra monasteriorum monialium.*
- 25 *Pius Quintus, & Gregorius XI II. Pont. Max. legem statuerunt prohibendo similem ingressum.*
- 26 *Causa ingrediendi monasteria debet esse legitima.*
- 27 *Puelle seculares an educande in monasterijs monialium, & cũ quibus conditionibus, nu. 28.*
- 29 *Professio in quo anno, à monialibus est facienda.*
- 30 *Professio est duplex..*
- 31 *Velum monialium quotuplex est.*
- 32 *Corrupta an possit velari, & consecrari monialis.*
- 33 *Abbatissa cuius atatis esse debet.*
- 34 *Abbatissa de quibus est instruenda.*
- 35 *Abbatissa qualiter se praeferre debet.*
- 36 *Proprium moniales habere non debent.*
- 37 *Renuntiationes faciendae à monialibus quando sint valide.*
- 38 *Monialis non debet aliqua effici inuita.*
- 39 *Excommunicatio infertur moniales effici inuitas cogentibus.*
- 40 *Episcopus pro exploranda voluntate monialium non debet ingredi clausuram.*
- 41 *Moniales per quos eligantur.*
- 42 *Inquirenda quae sint in visitatione monialium.*
- 43 *Corpus Christi nõ tenendum intra septa monasterij.*
- 44 *Moniales debent confiteri quolibet mense.*
- 45 *Confessor monialiũ examinandus est ab episcopo.*
- 46 *Confessor monialiũ quando debet esse extraordinarius.*
- 47 *Moniales a quo accipere debent alia sacramenta.*
- 48 *Vinum non debet dari monialibus.*
- 49 *Monasteria existentia extra urbem sunt reducenda intra.*
- 50 *Fenestrae habentes respectum ad monasterium debent claudi.*
- 51 *Monialis ob fornicationem grauiter est punienda.*
- 52 *Fornicationem committens cum monialibus, quot peccata incurrit.*
- 53 *Ocium fugiendum est a monialibus.*
- 54 *Moniales debent esse superioribus obediētes.*
- 55 *Monasterium vnum potest esse alteri subditum, & quomodo regendum.*
- 56 *Episcopus potest visitare monasteria exempta circa clausuram.*
- 57 *Moniales Sancte Clare Conuent. ex l. Pij V. subsunt ordinarijs.*
- 58 *Impediens episcopum vel alium in visitatione monialiũ est excommunicatus excommunicatione maiori.*
- Episcopus

- 59 *Episcopus visitando moniales non debet eas grauari superfluis expensis.*
 60 *Moniales debent esse promptæ semper in communi stare,*
 61 *Confabulationes non sunt frequentanda cum monialibus, nec cum eis sine licentia est loquendum.*
 62 *Argumentum de monachis ad moniales quando teneat.*

Circa visitationem monialiū (a quarum reformatione vbiq. passi sunt multas angustias prælati, post Conc. Trid. & nos ipsi primum experti sumus dolorem, & laborē,) multa sunt dicenda ex antiquis Canonibus, & Conc. Trid. atq. nouissime, ex constitutionibus summorum Roman. Pontificum latius insistendo, vt vbi malus est periculum, cautius agatur, c. 3. de elec. lib. 6. namq. de sponsis Deo sacratis tractatur, quæ mundi vanitates relinquentes, se virgines castas exhibere professæ sunt. † Est enim Virginalis vita Angelica, cum viuere in carne, & præter carnem, non sit quidē terrenum, quia sicut Angeli sine carne viuunt, ita Virgines in carne triūphant. Et per ipsam Virginitatem Ecclesia triumphans designatur. dicit gl. admodum celebris. in cap. acutius 26. distin. per quam cælum impletur, vt terra per nuptias, 22. q. 1. cap. nuptiæ, hinc dicimus Heliam, Heli-seum, Ioannem Baptistam, quid ab Angelis differre? cum fuerint veri amatores virginitatis, nisi naturali, vt Chrysostr. de virginitate loquens, latissime tractat. Et sicut Angeli meruerunt suam Beatitudinem, priusquam reciperent eam, S. Tho. in 2. dist. 5. q. 2. & Landulph. q. 1. concl. 3. quod necesse fuit, quod si Angeli voluerunt eam assequi, quod prius meruerint, faciendo aliquas opera-

tiones dignas remuneratione, per S. Greg. lib. 5. Moral. c. 27. Quia actus intrinsecus est meritorius, circumscripto actu exteriori, ex quo potuerunt mereri absq. exhibitione obsequiorum. Virgines item superant carnē, vincunt mundum, debellant dæmonem. Ideo Greg. Nysen. in alio simili tract. numquam cessat extollere, & prædicare tam excellens, & admirabile donum, & bonum virginitatis. † Ex quo sanctissime ab Ecclesia definitum est, virginitatis statū alijs anteponendum. Cum beatius sit sic stare. Matt. c. 19. ex decreto Sac. Conc. Trid. sess. 24. de sacr. matr. can. 10. per hæc verba. *Si quis dixerit statum coniugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel celibatus, & non esse melius, ac beatius manere in virginitate, ac celibatu, quam iungi matrimonio, anathema sit.* Et Dom. Cardin. Hof. de trad. lib. 4. & Hierony. plus amat Virgines Christus, quia sponte tribuunt, quod sibi non fuerat imperatū, maiorisq. gratiæ est offerre, quod non debeas, quam reddere, quod exigaris, vt de alio dicit S. Tho. 2. 2. q. 88. ar. 6. Ideo Virgines principalem locū tenent in regno cælorum. D. Card. Aracæ. de differ. peccat. in fine. † Hinc est quod ipse Christus Dominus Noster Virginitatem comendando de alia nasci non voluit, quam de Virgine, semper Virgo fuit, Matrem habuit virginem, Præcursorem Ioannem

nem Baptistam virginem, Ioseph vir-
ginem, Matri virgini in virū designa-
uit, eamque in cruce virgini discipu-
lo commendauit, dicens: *Mulier ecce
filius tuus, & alteri. Ecce mater tua,*
& ex illa hora accepit discipulus in
suam. Ioan. c. 19. de Ioanne Baptista
canit ecclesia in festo suæ Natiuita-
tis. *Non fuit vasti spatium per orbis,
sanctior quisq; genitus Ioanne.* de
quo Dominus Matth. 18. *Non surre-
xit maior Ioanne Baptista inter na-
tos mulierum.* Ideo Ioannes Baptista
dicitur Angelus licet non natura, sed
officio. Propheta, & plusquā Prophe-
ta. Matt. c. 11. de virginibus dicit Am-
br. supergreditur virginitas conditio-
nem humanæ naturæ, per quam ho-
mines Angelis assimilantur. † Sed qua
re Christus magis de virgine nasci
voluerit, quā de alia, rationē adducit
S. Doctor, lib. 4. contr. gent. c. 45. &
glos. nostra in clem. 1. de sum. Trini.
dicit propter tria. Primo quia sicut
ex superbissima natus est morbus, sic
e contra ex humillima inchoari de-
buit medicina, dixit ipsa. *Ecce Ancilla
Domini.* Luc. c. 1. Secundo sicut ad
summam humilitatem Dei filius vo-
luit incarnari, sic summe eligere hu-
mitem voluit, in qua, & a qua tanta
deberet humilitas inchoari. respexit
dominus humilitatem ancillæ suæ.
Luc. eo cap. Tertio, quia ipsa fuit pri-
ma, quæ Deo virginitatem obtulit,
vnde quia nouum genus doni expor-
tauit, nouo, & inaudito dono debuit
honorari. Item, vt quartam genera-
tionem compleret, nam primus crea-
tus fuit sine homine, & sine muliere.
Eua de homine sine muliere, homi-
nes de homine, & muliere. Gen. 1. 2.
& 4. Christus dominus noster de Vir-
gine muliere sine homine. † Vnde
conuenientius fuit de virgine assume-
re carnem, quam de alia. Decuit ta-
men ipsam Virginem Mariam de
qua nasci voluit Christus, esse matrimo-
nio coniunctam. S. Th. 3. part. q.
29. art. primo. Gul. Pep. de aduent.
Dom. serm. 29. vt mysterium cælare-
tur diabolo. Inde ipsa consensit in
coniugium Ioseph Spiritus sancti in-
stinctu. Eua corrupta sequuta est cor-
ruptorem, hæc integra peperit Salua-
torem, illa poculum a serpente pro-
pinatum libenter accepit, & viro tra-
didit, ex quo simul meruerunt occidi,
hæc gratia cælesti desuper infusa, vi-
tam protulit, per quam caro mortua
possit resuscitari. August. in symb. ad
Catechum. † Et dicitur Virgo Maria
veraciter Mater Dei, per hoc, quod
in suo utero concepit Iesum Chri-
stum filium Dei. Sanctus Doctor ea.
part. quæstion. trigesima quinta, art.
quarto. Quæ ex abundantia sibi gra-
tia data, meruit illum puritatis, san-
ctitatis gradum, vt congrue esset
mater Dei, & Christus in suo utero
conciperetur, quia dicit Dom. Cardinal.
Aracæl. de Symbol. Apostol. cap. duodecimo.
Christus non as-
sumpsit naturam Beatæ Virginis,
quæ est eius vera mater, sed assum-
psit præcisè naturam singularem hu-
manam in eadem Virgine Spiritus
sancti virtute formatam. Spiritus san-
ctus (dixit Angelus Luc. cap. primo,)
superueniet in te, & virtus Altissi-
mi obumbrabit tibi. † Nec obstant
simul Mater, & virgo, nam Mater-
nitas, quæ fuit miraculose sine com-
mixtione viri, & mulieris, & virgini-
tas possunt stare simul, de quo sunt
versus.

Partus,

Partus, & integritas discordes tempore longo.

Virginis in gremio federa pacis habent.

Vnde sine aliquo dolore partus, ipsa virgo peperit. idem sanct. Doct. ead. q. 35. ar. 1. illesa eius virginitate, ac pudore permanēte. *Ne timeas Maria, inuenisti enim gratiam apud Deum.* Luc. c. eod. Eua enim fuit in maledictione, cui dixit Deus. Genes. c. 3. *Multiplicabo arumnas tuas, & cōceptus tuos, in dolore paries filios.* Mariæ autem. *Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.*

- 8 Luc. c. all. † Nāq. ēt, & Cōceptio Christi ex parte matris non fuit naturalis, sed miraculosa, subita, & gratiosa. Idem Thom. in 3. dist. 3. q. 2. ar. 2. *Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obūbrabit tibi.* Credidit, *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.* Nec ipsa desponsatio cum Ioseph nocuit voto virginitatis. Quod enim fiebat, per diuinam reuelationem erat, immo ipsam decuit vouere virginitatem propter tria. Sanct. Bonauen. in. 3. q. cum qua sanctus Ioseph continentiam vouit. Dom. Card. Aracæl. de sacr. matr. cap. 62. qui erat vir iustus. Matth. c. 1. & magnum sacrificium cognoscebat in Maria, cui appropinquare se indignum existimabat. † Ideo, & Christus ex instanti suæ conceptionis fuit perfectus homo, & fuit anima rationalis infusa gl. nostra in alleg. clem. 1. in verb. simul vnitas, de sum. Trin. & in s. ad hoc baptisma. & ex tunc, vt homo habuit plenum vsum liberi arbitrii. S. Thom. ea. par q. 34. ar. 2. & in ipso primo instanti meruit, ar. 9. & in 3. dist. 18. ar. 3. & q. 15. ar. 10. simul via

tor, & comprehensor. Hierem. cap. 14. *Quasi colonus futurus es in terra, & quasi viator declinans ad manendum.* qui tanto amore in nos fuit, vt dilectum animam suam, in nostræ salutis pretium posuerit, & carnem suam nobis dederit ad manducandum. Ioan. 6. cap. 8. sess. 13. Conc. Tri. de sanct. Euch. sacram. *In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam filium suum vnigenitum misit Deus in mundum, vt viuamus per eum.* In hoc est charitas, non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos, & misit filium suum propitiatorem pro peccatis nostris. Ioan. c. 3. & in epi. 1. c. 4. ad Tit. c. 2. *Apparuit gratia Dei Saluatoris nostri omnibus hominibus erudiens nos, &c.* †

- 10 Et hæreticum est, quod multi detrahentes puritati Virginis Mariæ dixerunt, q̄ post Christum, ipsa Virgo alio habuerit filios, vel Ioseph habuisse aliam vxorē, propter illud Euang. ab eis male intellectum. Ioan. cap. 2. Matth. cap. 12. *Mater tua, & fratres tui.* ideo ad hunc errorem reiiciendum, cum ecclesia profitemur, virginē semper permanisse. Hiero. super Ezech. proph. Frat. Thom. Elysi. Dominic. in lib. Arch. chri. religio. de ar. fid. ar. 3. in fin. Vide c. Ioseph. de verbor. signific. & qui dicuntur in Euang. filii fratres Domini, erant filii sororum Beatissimæ Virginis Mariæ. Dom. Card. Aracæl. eod. c. 62. de sacr. matr. circa finem, & Aposto. ad Gal. cap. 1. *Alium autem Apostolorum vidi, neminē nisi Iacobum fratrem Domini.* Ex ipsa igitur virginitate, quæ lium præciosum dicitur, fructus gloriosi consequuntur. † Vnde ad ppositum vitam monialium (de quibus hic tracta-

tractamus) adaptari debet ad ipsum Christum Virginem, vt sit candida, & pura, sic eis a sponso dicitur. Veni sponsa mea. Beatus Cypr. in liber. de hab. virg. ne in illius, cui suam integritatem, voluntate spontanea deuouerunt, grauem offensam, & Religionis opprobrium, & plurimorū scandalum incurrant cap. periculoso, de stat. regul. lib. 6. viuendo humiliter, quia virginitatem, cū humilitate admiramur dicit tex. in cap. hæc autem scripsimus. 30. distinct. si enim vouerunt adimpleant, ex hoc etiam plus placet Deo, ex gñali regula. Quod opus bonum factum ex voto, plus placet, quam cum sit sine voto. Antelm. in libr. de simil. S. Thom. 2. 2. q. 88. art. 8. Dom. Card. Aracel. eod. cap. 62 folio 392. in fin. dixi etiam supra lib. 1. c. 20. post nu. 17. & præstandum est, quod voto Deo fuit emissum. nu. c. 30. psal. 75. & in c. per tuas deuot. 12 & vot. redemp. † Et cum ipsa monialis religiosa plus placeat Deo, & dicitur ortus cōclusus. Cant. cap. 4. *Ortus cōclusus, fons signatus, soror mea,* quia conclusus cōtra carnalia vitia, propter vitæ austeritatem, signatus contra spiritualia peccata, propter humilitatem, tunc ipsa cum Deo est, & Deus cum ipsa, vt dicit S. Bernard. in epist. ipsæ moniales propter Deū, se à mundo absconderunt, ex ipso Psal. 30. *Abscondes eos in abscondito faciei tuæ, a conturbatione hominum,* & dum totæ in amore Dei tenduntur, in aliqua inutili perturbatione nō laxentur. *Lacta super dominum curam tuam, & ipse te enutriet, & non dabit in eternū fluctuationem iusto.* psal. 54. † Moniales itaque cum sint ad cultum diuinum perpetuo adicte,

indecens est extra monasterium vagare. Vnde exire clausuram illō tempore non debent; quod stricte cautum est in eod. cap. periculoso, cuius tex. dispositio innouata est ex lege Sac. Conc. Trident. sess. 25. de regul. cap. 7. vbi quamuis arbitrio episcopi relinquuntur in casu necessitatis, cū possit per se episcopus iudicare, nō expediat saluti monialis alicuius, nō autem ad libitum ipsarum, & ex qualibet instantia, tamen ex aliquibus occurrentibus non debent esse 14 proniores ad concedendum. † Cum clausura ipsis monialibus placere debeat, quia iam iure Diuino, nō solum naturali, & canonico eam seruare tenent; ex voto facto. Concludit Mar. Naua. in cap. statutum. nu. 29. 19. qu. 3. sequendo illud psal. 26. *Vnam petij a Domino, banc requiram, vt in habitem in domo Domini, ecce elōgauifugiens, & mansi in solitudine.* Vt sic euitent ruina, quæ potest succedere, & quæ pestis certissima eis esset, vt in alio simili casu dicit Valer. Maxim. lib. 4. de abst. & contin. c. 3. † Quæ manentes deuote in ipsa clausura iuxta sententiam Beati Antonij, a tribus bellis eripiuntur, sicuti in memoriis antiquorum patrum legitur, a bello inquam auditus, visus, & loquutionis, secundū quod Beatus Arsenius meruit audire vocem dicentem ei. Arseni fuge homines, tace, quiesce, saluus eris, namq. in penetrabilibus manet a sagittis inimici, qui amat getē, qui vero miscetur multitudini (in qua confusio est,) sagittas frequenter suscipit, cum visus spiritualis impediatur p̄ tenebras peccati, & erroris, qui facit peccatū in tenebris est. 1. Ioann. 2. per falsam lucem, cum

cum quis metitur æterna secundum temporalia, per auersionem a re visibili D. Card. Aracæl. de Symb. Apost. 16 cap. 5. quæ magis foris eueniunt. † Sed cum prædicta vera sint, tamen temporibus nostris admodum clausura dura visa fuit eis, eamq. tristi animo accipientibus, & in multis pessimo exitu, & in aliquibus auxilij brachij secularis inuocatio necessaria fuit. Testor inter alios maximum defensore castitatis monialium, & virginalis vitæ Amplissimum Dominum Iulium Antonium Sanctorium. S. R. E. Presbyterum Cardinalem, Sanctæ Seuerinæ, tituli sancti Bartholomæi in Insula, Dominum meum obseruandissimum, qui in ampliandis operibus pijs non cessat, renouando studia in omni natione, vt sanctitate vitæ, morum splendore, zelo ecclesiæ ornatus, cunctis sit venerabilis, & admirabilis, & in hostes christiani nominis, præcipue hæreticos acerrimus propugnator, & fidei defensor, maxima doctrina, maxima authoritate, maximaq. iterum sanctitate Princeps munitus, & qui eam clausuram maximo conatu commendare semper nixus fuit, & in qua angustias animi ob zelum Religionis Christianæ tulit, cuius studio cuncti monendi sunt.

17 † Et exinde necesse fuit duriores apponere legem, vt pænarum timore clausura ab ipsis obseruaretur, vt exeuntes moniales, eas receptantes, siue comitantes, vel etiam licentiam dantes, incidant in excommunicationem maiorem, eius absolutione Sanctissimo D. N. reseruata, præter mortis articulum, ex lege Pii Quinti Pontif. Max. incip. Decori, & honestati 1569. Vt cum graue sit delictum clau-

suram frangere, grauis etiam pœna imponatur, c. non afferamus. 24. q. 1. vbi pœna imponatur secundum delictum, vt maiora delicta, maioribus pœnis puniantur gl. ibidem. in fin. & vbi aliæ pœnæ sunt impositæ, non dicuntur per ipsam legem sublatae, quia possunt plures pœnæ imponi pro vno delicto a diuersis legibus, in vna pœna temporalis, in alia spiritalis. not bene Fel. in c. quod olim. de Iudæis. † Sed per ipsam nouam constitutionem restringitur dispositio ipsius Concilij, alleg. c. 5. vbi episcopus licentiam exeundi dare poterat. in §. nemini autem. Declarauit tamen ipse Pius, in causa necessitatis approbandæ ab omnibus superioribus monasteriorum, etiam episcopis, si illa exempta fuerint, in casu scilicet magni incendiij, & infirmitatis lepræ, seu epidimiæ, & tunc non nisi ad necessarium tempus, & sic episcopus etiam requiritur, quia licet exemptio sit vniuersalis, per se tamen, qui concessit, potest conditionem imponere, vel modum limitare, nec præiudicium dicitur facere arg. tex. & gl. notab. in c. constitutus in præsentia nostra. de Relig. dom. † Et quamuis primum, per Breue Apostolicum concedebatur aliquando monialem exire monasterium ex causa, & intrare in aliud, & in domo parentum, & fratrum morari. Rebuff. in prax. benef. de Bre. Apost. nu. 51. fuit tamen postea omnibus denegatum. licet superioribus annis Neapoli aliquæ nobiles moniales exierint ad breue tempus, ex causa vrgenti infirmitatis, ex gratia obtenta per breue Apostolicum S. D. N. D. Gregor. xij. Pont. Max. quem iterum audiui, ex post non amplius conce-

concedere, forſan ex importunitate petentium, quæ occupabat mentem Principis. arg. c. ſi quando, de reſcrip. cap. ſi aliquando, de ſent. excommu. 20 + Ne autē occasio multitudinis quãdam generet confuſionem, cum, & multitudo ſit canonibus inimica, c. quia in tantum de præb. glo. 23. diſt. c. tales, & ne tempore ſpiritus, & deuotionis ſit illud.

Expectata ſeges vanis eluſit ariſtis.

Et propterea exeundi materia monialibus præſtaretur, numerus ipſarũ monialium non adeo creſcere debet vt non poſſent commode viuere, ſed tantum, quod ex redditibus proprijs ipſius monaſterij, vel conſuetis elemoſynis ſubſtentari poſſint. cod. tit. de regul. Conc. Tri. c. 3. optime ſtatutum eſt, & per aliam legem Pij V. incip. cura paſtoralis, an. 1. 1566. confirmatum eſt, & in c. 1. §. ſane vt hoc, de ſtat. regul. lib. 6. ſi tamen dotem competentem, & ex qua ſubſtentari poſſet, aliqua portet, ceſſat proculdubio prædictum, vt dicit etiam Mart. Nauar. in ſua apolog. de reddit. ben. 21 mon. 8. quæſt. 1. nu. 2. fol. 415. + Et notandum, quod in §. ſane alleg. c. 1. ponitur verbum, *abſq. penuria*, & in c. 3. citat. Conc. Triden. extat verbum *commode*, vt per hoc dicatur ſublata quæſtio, quam mouet. Ioan. Andr. in glo. eiufd. §. ſane, vt poterat numerus monialium creſcere, dummodo abſq. penuria ſubſtineri potuiſſent, quia tunc tenet articulus intendens probare, quod ex facultatibus monaſterij non poſſunt tot commode ſubſtineri, & nota hoc dictum ad declarationem ipſius gl. licet large loquendo poſſit ſaluari, de penuria ad com

moditatem, ſed nõ facit: & vide tex. in c. cum teneamur, de præb. de quo valeat commode ſubſtentari + Vt autem officium pietatis in eis exerceatur, ex Conſtitutione nouiſſima Beatiffimi Dom. noſtri Do. Gregor. XIII. Pont. Maxim. quando in monialibus imminet neceſſitas viuendi, prouiſum eſt de mediocritate elemoſynarum, quæ per quaſcumq. perſonas eccleſiaſticas, & ſeculares, ac alia quecumq. pia loca, pauperibus eſſent diſtribuendæ, etiam ſi a laicis in teſtamento, vel inter viuos eſſent relictæ. inc. Deo ſacris. §. nos qui illas, de qua lege meminit etiam Mart. Nauar. in cap. ſtatuiſmus. nu. 54. 19. quæſt. 3. Magna lex tanto principe digna Ad ipſum enim de ſeruis Dei prouidere ſpeçtat, maxime circa pauperes, dicitur namq. Papa pater patrum. Bal. in c. 1. in princ. qui feud. dar. poſſ. quia ſub ipſo omnes animæ fideles quieſcunt. Innoc. de ſacr. non iter. c. presbyter. + Et vt melius poſſint ipſe moniales Deo ſeruire, & in ſtatu religionis permanere, licet non permittatur pro ingreſſu monaſterij aliquid accipere, ex S. Tho. 2. 2. tamen propter paupertatem monaſterij, cum non habeat tantum ad nutriendum omnes, poteſt quid accipi a volente intrare iux. not. per bonã gl. & Abb. in c. non ſatis, de ſymo. vbi habetur modi de ingreſſu monialiũ, vt ſymoniæ ſuſpicio euitetur, & in c. qm nu. 5. eo tit. vt non ſit per viam pacti & conditionis, ſed proteſtationis, & propter loci comoditatem, & qualitatem dantis, & accipiētis, in modum voluntariæ oblationis, & hanc q. diſputant Moderni in trac. ſymon. p. 2. cap. 29. moderando tamen iocalia,

Z & pa-

& passus contra quasdam moniales intrantes cum superfluis expensis. vide in synod. Neapol. Magni Card. Alphonfi. fol. 63. vbi adnotatū est †
 24 Nec minorem perturbationē cauat ipsi monasteriis ingressus seculariū personarum, ideo expresse cauendū est, neminē ingredi debere intra septa monasteriorum ipsorum, sub excoicationis pæna ipso facto incurrenda ex decreto eius. sess. c. 5. sine licentia in scriptis obtenta a superioribus, & idem habetur in canone antiquo Conc. Matiscon. c. 1. quod est Concilium Prouintiale tempore Pelagii Papæ secundi, qui fuit anno domini 580. dum dicitur in c. *Vt nullus episcopus, presbyter, diaconus, clericus, vel quicumq. secularis in monasterijs puellarum, nisi probata vitæ, & ætatis prouecta præter utilitatem, aut pro quacumq. earum necessitate habitare, aut secretas colloquutiones habere præsumant, neq. intra saluatoriū, aut oratorium ingredi permittantur*
 25 † Quod fortius confirmauit Dom. Gregorius N. XIII. Pont. Max. in sua constit. incip. vbi gratia, & indulta. 1575. anno quarto, reuocando quas cumque licentias primitus concessas, a quibuscūq. Romanis Pontificibus sicut ēt Pius V. similiter statuerat. in breu. incip. regularium personarum. 1566. an. 1. & Concilium procedit determinando in omnibus, dū dicit *Cuiuscumq. ætatis, & sexus, eo. cap. 5. & stricta videtur interpretatio*
 Do. Nauarr. dum limitat posse attendi non procedere in infantibus ratione carentibus in capit. statuimus. num 59. 19. quæst. 3. (& dicuntur infantes qui sunt minores septem annorum l. si infanti. C. de iur. delib.)

quod potest esse, quia non datur esse doli capaces, vt secus in pueris per c. 1. & 2. de delict. pueror. cap. fin. de sent. excom. † Sed tamen iuxta dictum decretum Conc. licentia ingrediendi monasteria debet esse rationalis, & manifesta, vel per utilitatem, aut necessitatem, non tamen voluntaria, cum tex. eiusd. c. 5. Conc. dicat in casibus necessariis, vnde si superior ad libitum, & extra casum necessitatis alicui daret licentiam ingrediendi monasteriū, Abbatissa seu alia præfesta, non tenetur obedire. iuxta decisionem alleg. Const. Domini Nostri D. Grego. verſ. *Nex Moniales*, sub eisdem pænis, nec repugnare videntur voto obedientiæ, si recusant, quia Papa, qui est superior omnium, sic disponit, & determinando legem apponit, vt sic ne a diuinis propter actiones seculares abstrahantur, & impediuntur. † Idemq. dicimus passim non esse permittendum puellas educari, quamuis eas tenere vsque ad ætatem. 25. annorum, non sit contra dispositionem Conc. Trid. nam in regula melius perficiuntur, si stare volunt, cognoscuntque ipsius normæ & obedientiam discunt, cum alias obedientissimas vident: humilitatem seruant, cum maiores se eam custodire student, & quam habere debent omnes Deo seruentes, adhibitis tamen quibusdam conditionibus, quas, vt necessarias hic inserere visum est.
 28 † Et primo quod tale sit monasterium, quod primum consueuerit tenere puellas educationis causa. Secundo quod superior scriptam licentiam dederit. Tertio de consensu Abbatissæ, & reliquarum monialium. Quarto quod tales puellæ ex
 mili

mili causa introductæ, eo vestitu in monasterio vtantur, qui virginali modestiæ, & pudori conueniat. Quinto nullam famulam secum adducere, aut retinere permissum. Sexto quod ibi stare vltra 25. annum non liceat. Septimo ad eandem legem clauuræ teneri, ad quam omnes reliquæ moniales obligantur. Octauo si semel aliqua ipsarum exierit monasterium, nunquam amplius eo intromittatur, nisi exierit causa infirmitatis curandæ, & cum licentia. † Vterius etiam procedendo, considerandum est circa professionem faciendam a monialibus, licet in 15. anno, & 14. primum fieri poterat cap. 1. & 2. de regul. lib. 6. hodie autem nequaquam, nisi expleto 16. anno, & sic per annum post habitum susceptum steterit in probatione, cap. 15. eiusd. alleg. sess. 25. quod non obseruato, nulla inducitur obligatio ad obseruantiam regulæ, iuxta ibidem disposita. Cum ipse annus dicatur esse institutus in subsidium fragilitatis humanæ eod. c. 2. & supra de monachis est dictum, quia cum feminae fragiles sunt, & inualidum eorum consilium Phil. 1. Polit. ideo dilatio datur & dicitur in l. si pater. C. de spons. quod plerumq. etiam ipsius feminae aduersus comoda propria inueniatur laborare consilium, & ex illo Eccl. c. 7. (*Virum de mille unum reperi, mulierem ex omnibus non inueni.* Ioan. Neuz. in sua Sylu. 30 lib. 1. † Quæ igitur professio est duplex, tacita per delationem habitus per ipsum tempus cap. 2. cap. 4. de regul. Expressa non est sublata per canonem, si fiat supra annum 16. vt in facto dicebamus: nisi verba tex. reducerentur ad strictum intellectum, vt

velit, quod omnino per annum portet habitum, & stet post ipsum susceptum in probatione per dictionem negatiuam præcedentem, ibi. *Nec qui minori tempore.*) Prout de simili dictione, nec, loquuntur Doct. in l. si fortius, ff. de socio, vt sit nõ minori tempore iuxta notata per Bud. sequendo verba ipsius capituli 15. Conc. Trid. alleg. † Sic etiam dicimus de varijs velis solitis assignari ipsis monialibus seu denominari. Nam datur velum religionis, & dicitur vestis religiosa, quam Vidua accipit a Sacerdote, vel alio ministro, aut velum ordinationis quod olim dabatur diaconissæ, aut velum professionis, sic velum consecrationis, quod a solis episcopis datur virginibus tantum, & in solemnibus festis, & dominicis, est etiam, & velum prælationis, quod hodie Abbatissis, & præfectis conceditur, hæc habentur per Innocen. in cap. primo, de tempor. ordin. dicit tamen Dom. Floren. in sum. 3. par. titu. secundo, cap. secundo, §. 2. ex multis addi velum probationis, quod est in receptione alicuius ad habitum monachalem. Considerando autem circa susceptionem veli consecrationis, a solis virginibus, vt ab eis absit omnis fornicatio etiam voluntariæ pollutionis; vnde sapienter multi Prælati concedere abstinent, cum uix raro ex hoc consecrari possent aduertit Nauar. in suo Man. cap. 16. num. 3. vers. interrogatus, fol. 63. † Ex quibus item aduertitur, mulierem corruptam, siue viduam posse effici monialem, & velum posse accipere professionis, non autem consecrationis, cum præter consecrationem, & benedictionem, omnia alia percipi-

piat, ponit Gomef. in tract. Breu. nume. 51. & quod possit profiteri, colligitur ex ipso text. Concil. Tridentin. eodem tit. cap. 8. Inde in Concil. Aurelian. tertio. *Viduas, quæ spontanea voluntate ab altari conuersionis sacra, velamen suscipiunt, decreuit sancta synodus in eodem proposito permanere*, cap. viduas 27. quæstio. prima, & cap. vidua, & in cap. fin. 20. quæstio. 1. refert Gratia. modum professionis viduæ, quod in scriptis professionem faciat, a se, aut signo, aut subscriptione notatam, continentem se religionis propositum velle, & hoc perenniter inuiolate seruare, ex Concil. Tolet. 10. vtendo postea veste religiosa, non diuersi coloris, aut diuersæ partis notabili, seu suspecta. † De Abbatissa vero disposuit Greg. lib. 3. epist. 11. non esse ipsam eligendam, nisi sexagenariam, cuius ætas, & mores hoc exegerint, sed ex determinatione eiusd. Concil. Triden. cap. 7. eodem titu. sess. 25. quocumque nomine appelletur Abbatissa, Priorissa, & Præfecta, eligatur non minus annis quadraginta, & quæ octo annis post professionem laudabiliter vixerit in monasterio, & vbi his qualitatibus non inueniatur; ex alio monasterio suscipiatur, aut saltem quando aliter fieri nequit, quod sit ann. triginta, & quinq. annis post professionem laudabiliter similiter vixerit, in cuius benedictione data, seu danda præteritum non est exigendum, gl. in clem. Attendentes, de stat. mon. allegat cap. ficut lo; de simon. † Cum vero confirmata fuerit, aduertenda est, ne excommunicet, aut absoluat, neve interdicit, seu alicuius ordinis officium exerceat, quod expressè prohibitum

est iuxta notata per Doctor. in cap. dilecta, de maior. & obed. & in cap. de monialibus, de sent. excom. nec vllum alicui dare præsumat, siue aliam velare, ex decreto Eutychiani Papæ, in cap. statuimus, 20. quæstione prima, nec confessionem audiat, aut aquam benedicat, seu pœnitentiam imponat. cap. noua. de pœnit. & remiss. Innoc. in alleg. cap. dilecta, sed vbi est de consuetudine alijs committere, obseruandum est. 1. dist. cap. multorum, & 24. q. 5. eod. cap. † Sed talem se exhibeat reliquis monialibus, in victu, vestitu, colloquio, ac ceteris actionibus, vt simul omnibus ad cælestia regna ducatum præstet, & gaudeant ipsam in matrem accepisse vt fœlix etiam sit, si semel Deus infuserit timorem, & amorem. *Quia oculi Domini super metuentes eum, & in eis, qui sperant super misericordia eius.* Psal. 32. eo fortius, cum videatur habere dignitatem. Abb. in cap. quia propter, num. 8. de elec. debet oculos suos vertere ad eam dignitatem, humilitatis scilicet, qua vta fuit Gloriosa, & semper Benedicta Virgo Maria, quæ electa sponsa summi Patris, profunde inclinata, dixit. *Eccc ancilla Domini.* Luc. 1. † Et sicut de Monachis diximus supra cap. 15. num. 21. quod proprium pœnitentis eis interdictum est, sic de monialibus, c. cum ad monasterium, de stat. regul. & ead. sess. c. 2. licet mobilium vsus, sic permitti potest, vt earum suppellex statui paupertatis, quam professæ sunt, conueniant, nec quod sit eis necessarium denegetur, nec superfluum sit. §. mobilium, eod. c. 2. vt hoc modo dicantur habere proprium, quo ad vsus, detentionem, & administrationem

strationem. Martin. Navar. 12. quæst. 1. cap. non dicatis num. 10. & nu. 21. qualis debeat esse earum expropriatio. Quia abdicatio paupertatis, & custodia castitatis sunt annexa regulæ monialium, quamuis Papa possit dispensare, Alua. Pelag. de planct. eccl. 37 lib. 1. cap. 46. casu 12. † Ne autem liberæ voluntati ipsarum præiudiciū, seu violentia inferatur, prouidendum est, vt ipsæ moniales renuntiationes bonorum, & hæreditatum ante ipsum tempus præfinitum professioni, per duos menses primum, non faciant, & tunc de licentia episcopi, seu alterius superioris, prout ex decreto eius. Conc. hoc tit. cap. 16. statutum est, alias nulla erit facta renuntiatio, nec ius monasterio acquisitū tollit, quod est notandum, cum aliqui parentes, & fratres, antequam ex domo discedant, faciant eas renuntiare, nec ipsi Concilio potest præiudicari, ex quo loquitur annullando neq. ipsæ moniales possunt in actu prohibito renunciare fauori ipsarum, propter ius competens monasterio, arg. c. mulieres, & ibi not. de iudic. lib. 6. † Exinde similiter extendimus, cum voluntas sit illa, quæ primum seruum obedientem facit, stricte esse cauendum, ne aliqua monialis inuita intrare religionem compellatur, seu compulsa fuerit, cum Deus hominem in manu consilij sui apposuerit, & Apostolus votum virginitatis non præcipit, sed commendat, ad Corin. 1. cap. 7. & si inuita intrat, dicimus dare voluntatem, non spontaneam, glo. in cap. notificasti, 23. quæst. 5. Abb. in cap. de regular. Sic de matrimonio, in quo coacta voluntas, non est voluntas, dixi in famil. singul. in littera

V. num. 49. psal. 144. *Voluntatem tuam se faciet, & deprecationem eorum exaudiet, & saluos faciet eos.* 39 † Ex quo optime prouisum est, rescripto præfati Conc. eod. tit. cap. 18. (quod omnibus est declarandum) quod Anathemati subijciantur, qui causa fuerit, vt puellæ inuitæ fiant moniales, vel e contrario, si intrare religionem absq. vlla iusta causa impedimentum præstiterint, in similibus quoque. Sed o vtinam, & hodie non essent multi tali graui sententia innodati, qui filias, sorores, velint, nolint, monasterium ingredi faciunt, cupiditatis, & auaritiæ causa inducti, vnde vidimus plerumq. cum maximo animi dolores ipsas moniales sic coactas factas præuaricasse, & ipsos propinquos talia perpetrantes, etiam malum duxisse exitum, vt ferè semper bona, quorum occasione hoc fecerunt, fisco dederint, & sic ne gauisi fuerint: o Altitudo diuitiarum, & scientiarum Dei, exclamat Apostolus ad Roman. cap. vndecimo, quis fuit consiliarius eius. † Ante verò professionis emissionem non aliter monialis veletur, nisi primum eius voluntas exploretur ab episcopo, siue eius vicario, vt videri possit, si libere, an coacte hoc facit, & condiciones requisitas monasterij, & regulæ habuerit, eadem sess. c. decimo septimo (& in loco libero, & tuto, & cum accipit habitum, & iterum cum emittit professionem) quod nisi Abbatisa, seu præfecta nuntiauerit, arbitrio ipsius episcopi suspendi potest, vers. quod si præfecta, etiam quod monasterium immediate non subsit episcopo. In qua voluntatis exploratione, seu alio simili actu, cū sit in ipso monasterio

episcopus non ingrediatur clausuram, sed stet ante fenestellam cancellorum, examinando mentem ipsius puellae, ex alio decreto eiusd. sess. cap. 7. §. is vero quod, & aduertendum est a multis, qui ingrediuntur propterea portam, & ante pedes positam examinant. peccant enim, & contra Concilium faciunt. † Quae receptio monialium fit per electionem Abbatissae, & reliquarum monialium per tex. in cap. si de regul. lib. 6. non autem ipsis inuitis per superiorem, prout firmat Lopus, per eundem tex. allegat 31. pri. conclus. ampliando ad mendicantes, & in alleg. 4. quae dicantur religiosae mendicantes, licet habeant possessiones, & redditus ad congruam sustentationem, non tamen omnes, ut in omnibus procedat dispositio Decretalis. Non solum de regul. lib. 6. & ampliatio facta per Bonifacium VIII. 4² in cap. Constitutionem eod. tit. † Vnde ex diligenti praescrutatione in hac monialium visitatione inquirendum est, ne quid sit inductum in earum disciplinam, quod non pium, dicatur, & sanctum, cum Deo, non hominibus desponsatae sint, ideo nihil, nisi quomodo Deo placere possunt, studere debent, & quot sunt professae examinentur, quot nouitiae, si tempore praescripto fiat professio, si habitus professorum, & nouitiarum sit distinctus, cap. super eo. de regular. si obseruant regulam, quam professae sunt, maxime circa substantialia, paupertatem, obedientiam, & continentiam (extra tamen casum necessitatis.) si vestes debitas, si tempore debito celebrent officia, oēs conueniant, ne sit aliqua recepta per simoniam, si

habent debitam clausuram, si portae clauduntur tempore congruo, & hora conuenienti, D. Pauli. de visit. 1. p. q. 6. nu. 19. in quibus se exercent, si habent conuersationes suspectas, qualiter Abbatissa, vicaria, & aliae praefectae officium suum compleant, qualiter se gerat Confessor, praecipue in nouitijs. Floren. in sum. 3. par. tit. 20. c. 6. §. 2. ut sit intentus, & modestus in honestate loquutionis, & conuersationis, habeant libros honestos, non recipiant litteras, secretas, nisi primum a praefecta reuideantur, regulam custodiant, & in mensa semper legant, non nutriant canes, aues, non dormiant simul plures moniales, & cellae possint semper ab Abbatissa visitari, & melius in communi dormitorio, sit infirmeria, & de nocte sint luminaria: nulla utatur pannis sumptuosis, aut foderatis, cle attendentes de stat. reg. prohibeantur colores, specula, neque figmento uti liceat, cap. fucare de consec. dist. 5. quia Christus est eorum sponsus: fugiant tripudia, infestis, & in ipsarum benedictionibus: in quibus cesset superfluous modus expensas faciendi, tam circa episcopum consecrantem, quam circa alios, dum habitum regularem praestant, vel professionem emittunt, in Synod. Neap. fol. 63. comedant omnes in communi refectorio, nec aliqua extra sine licentia superioris, & ubi Magnantes, & generosae sunt, sic ut ceterae in obedientia persistant, ne scandala, discordias, rixas, dissensiones seminent, & si incorrigibiles existunt in arctius monasterium detrudantur, 27. quaestione prima, cap. si qua monacharum, in quibus attendendum est, dum eis necessaria subministrantur,

eur, ne superfluis cibis deditę sint, mu-
ficis, instrumentis non vtantur, nec
colloquijs prophanis se maculēt, ora-
tioni studeant, & alias ad id facien-
43 dum excitent † Et vbi in ipsis mona-
sterijs ecclesia non est publica, sed in
tra septa, & claustra, seu chorum, san-
ctissimum corpus Christi nō retinea-
tur, non obstante quocumq. priuile-
gio, iuxta dispositionem præfati Cō-
cil. ead. sess. cap. 10. §. quod vero. Et si
ecclesia est extra clausurā, caueatur,
ne porta aliqua sit, ex qua aditus pa-
teat intro ad ipsum monasterium. ex
lege Do. N. D. Grego. XIII. Pont.
Max. supra alleg. inc. Deo sacris §. de
claramus, vt omnino clausura serue-
tur, nec occasio sit eam violandi, &
est lex noua extensua ad ipsam ma-
teriam quam omnino seruare decet.
44 † Similiter attēta dispositione Clem.
V. in cle. Ne in agro. §. sane. de stat.
mona. statuendum est ipsas monia-
les singulis mensibus debere confite-
ri sua peccata, & sacram Eucharis-
tiam accipere, sublata quacumque
occasione, sicut omnes fideles singu-
lis annis. capit. omnis vtriusq. de pæ-
nit. & remiss. vt propter pensum reli-
gionis, secundum gl. ibidem. plus de-
beant. quod eodem. Conc. Trid. con-
firmatum est, citato cap. 10. in princ.
ex qua frequentatione assuescunt di-
uinę participationi, & securius ten-
tationibus resistunt, quia incorpora-
tę dominicę mensę. (vt sic antiqui-
tus ter in anno omnes confiterentur
de consecr. dist. 2. cap. & si non fre-
quentius, post modum semel in anno
dist. cap. omnis vtriusque: Hodie
vero monachi per clem. ne in agro,
& moniales per decretum Concil.
semel in mense, & sic duodecim.

vicibus in anno: Si vero peccator ha-
beat propositum confitendi secundū
man datum ecclesię, & in tempore
statuto: sed moriatur, antequam con-
fiteatur, si contritus, non est dānatus
quia ea non contēpta, sed morte præ-
uentus, de pænit. dist. 1. in 2. parte:
& doct. in ead. clem. & in 4. dist. 17.
quæst. 2. ar. 5. capit. 4. sess. x. Concil.
Trid. de contrit. quem te 1. Do. Mar-
tin. Nauar. pro conclusione adducit,
de pænit. dist. 5. in præfat. num. 2. &
in Man. cap. 1. cum diffinitione con-
tritionis, sit propositum confitendi,
& satisfaciendi per doct. ibidem &
45 infra de sacramentis. † Inde confes-
sor ipsis monialibus præponēdus, pri-
mū ab epō examinetur, de vita, mo-
ribus, sciētia, legalitate singulari iudi-
cio. Conc. Prou. col. de vit. mona. ca-
pit. 8. & sit eius intentionis, vt obser-
uet contenta, quę in sacramento pę-
nitentię obseruari debent, & in pri-
mis, sit cautus non rememorare cri-
mina non confessa, ne virgines di-
fiscant, quę prius ignorarunt, vt pa-
tientissime corrigat, pientissimeq. cō-
soletur, qui vbi se non idoneum præ-
buerit, auferatur, aliusque subroge-
tur, quia si bonum est in corporis in-
firmitate idoneum habere medicum,
præstantius & multo magis necessa-
46 rium pro salute animæ. † Hoc addi-
to vt præter ordinarium confesso-
rem ipsarum, bis aut ter in anno, alius
extraordinarius confessor adhibea-
tur, qui singulorum confessiones au-
diat, & salutari pænitentia imposta
absoluat. eod. c. 10. §. præter ordina-
rium quod optime sancitum est, ne
ex longa frequētatione vnus confes-
sor, abstineant moniales aliquando
conscientiam suam examinare, de sin-
gulisq.

gulisque commissis confiteri, siue ex pudore, aut confusione vereatur, sed in multis locis, vix habuimus, vt vnū ordinarium poneremus, & in nostra Rauellensi, ex carentia sacerdotum, & locorum paupertate, s̄m quorum dispositionem iura accomodanda sunt, quia non possunt omnes articuli, & omnia dubia vno decreto determinari arg. l. non possunt. ff. de lega.

47. † Circa vero aliorum sacramentorum susceptionem, extremæ vñtionis, vbi quid expræssius ordinatum non est, subiiciuntur presbytero parochiali, intra cuius parochiam ipsarum situatum est monasterium, quia in hoc iure communi fundatur opinio, quod paroch⁹ sit administrator. Abb. in cap. dilectus. num. 17. vers. sed posset. de cap. mon. vbi dicit episcopum prouidere de certo presbytero, nec consentiendum est opinioni aliquorum monachorum volentium, parochum portare sacramentum extreme vñtionis vsq. ad portas monasterij, & demū monachus Capellanus vbi est, accipiet, & administrat, quod satis durum videtur, & de parochi fide & diligentia multum detrahitur. & simile dicitur de alijs monachis, vt a

48. † sane. de stat. mon. † Neve materia lapsus præbeatur ipsis monialibus, bonum est cauere (extra tamen necessitatis casum) si fieri potest, abstinere eas a vino, sicuti apud Romanos, mulieribus denegabatur. Valer. Maxi. li. 2. de instit. antiq. idque clarius ex auctoritate Hierony. recitante Gratiano in cap. vinolentum in fine. 35. dis. vinum, fornicatio, & ebrietas auferunt cor. Esdr. 4. cap. luxuriosa res est

vinum, & tumultuosa ebrietas. Prou. c. 20. & Propertius dixit.

Vino forma perit, vino corrumpitur atas.

Vino sape suum nescit amica virum.

Et ex eo. Hiero. Noe antiquus Patriarcha ad vnus horæ ebrietatē nudat femora sua, quæ per sexcentos annos sobrietate contexerat. Aluar. Pelag. de planct. eccles. lib. 1. c. 36. col. 5. & in regula Benedicti legitur, licet ex infelicitate temporum, non in totū prohibeatur, cum moderamine saltē quia vinum facit apostatate hominē, & in multis obseruatur. † Id ē curandum est, cū Ciuitates aliquæ propter bella, pestes, aliaue causas collapsæ sunt, nec in ea frequenti appellatione sunt, vt primum. si monasteria monialium sint, & nunc extra urbem sunt, quod propter scandala, & occasiones peccatorum, in maxima versantur suspitione, vt episcopi, si ita expedire videbitur, inuocato cū opus fuerit auxilio brachij secularis, intra ciuitatem reducere conentur, ex salubri decreto. eiusdem Concil. Trid. eadem sess. 25. capitu. quinto. 50. §. & quia. † Sic etiam vbi in vicinia ipsorum monasteriorum aliqua domus sunt contiguæ, habentes aspectum ad ipsa monasteria, per fenestras, cancellas, parietes, aut aliunde, ex quibus suspitio multa insurgit ipsas videndi, superior faciat remoueri, & claudi, quantumcumque per distantiam sint, maxime in hoc Regno Neapolitano per nouissimam legem Inuictissimi, & Potentissimi Regis nostri Philippi, existente Præfecto Regni Illustissimo Do. meo D. Antonio Perenoto.

noto S. R. E. Maximo Cardinale de Gran vela, ipsius Régis primo & familiarissimo Consiliario, Italiæ Cōsilio Præsidente, & optimo Principe & equidē magna fuit lex, & tanto Rege digna, licet multi eam iuri communi non cōcordauerint, se fauorabilis est causa, quæ pro Religione facit. ff. de relig. & sumpt. fun. l. sunt p-
 51 sonæ † Et vbi (quod absit) moniale præuaricantem in fornicationem superior inuenerit, grauiter in eā inuehat, iuxta alleg. cap. si qua monachorum: graue enim scelus committit, fidem datam Christo sponso frangere, cum ipse dixerit, *Veni sponsa mea, dilecta mea*: quid namque boni in ipsa remanet, si præmium virginitatis Deo dicatæ perdidit, & ex sponsa Christi, effecta sit filia diaboli, quia, ex se fornicari maximum peccatum est, propter violationē tēpli Dei, 32. q. 3. c. in eodem & est contra legem naturæ, vt etiam simplicissimā fornicationem dicere, non esse peccatum, hæreticum est, clem. ad nostrum. de hæret. Mart. Nauarr. de pæn. distin. 5. in princip. num. 119. fol. 54. decisio. capit. Tholos. 347. Iulius Clarus lib. quinto. recep. sentent. §. fornicatio. in princ. & §. hæresis. Aff. de hæret. & pat. leg. 1. nu. 23. † Is enim qui cū monialibus tale dirum facimus committere ausus est, in quattuor grauissima incidit peccata, incæstū scilicet, quia monialis dicitur consanguinea, adulterium, quia cum sponsa Christi, stuprum quia cum Virgine, & sacrilegium violando rem Sacram. Mar. Socc. in capit. cum dilectis num. 3. de purg. can. in cap. ead. quæst. num. 67. de pæn. & in rubr. de adult. nu. 10. & leges ciuiles
 pænam capitis adiderunt vt communiter videmus. l. si quis nō dicam. C. de episc. & cler. Doct. in cap. monasteria. de vit. & hon. cler. meminit Iulius Clarus. lib. 5. §. fornicatio vers. 11. quem casum epi iudicio relaxandum in foro conscientie relinquimus, vt etiam in Conc. Med. Prou. r. par. fol. 44. † Illudq. multum prodest & eis valde est commendandum, vt moniales ipsæ fugiant ocium, semper enim legant, orent, diuinaque meditentur, aut alicui honesto, & conducenti exercitio vacent, quod nisi faciant, in desiderijs erit omnis earum voluntas, vel in vagatione perniciosarum cogitationum, ad instar fornicantis Hierusalem, vt scribit S. Hieron. ad rusticum monachum, relatus a Gratia. capit. numquam de consecra. dist. 5. sed Domino debitū virtutum famulatum impendant. clem. attendentes. de stat. mon. cum sim. vnde Ecclesi. 33. *Ociositas multam docuit malitiam*. Et dicitur in cap. nisi cum pridem. §. ego sum. de renunt. quod ociositas, & voluptas arma sunt antiqui hostis ad captiuandas miseras animas. Cum & de omni verbo ocioso redenda sit ratio in die Iudicij dixit Dom. Matth. cap. 12. & cum vacatur ocio, uociferatur. Exo. capit. 5. & Ouid. inquit.
Ocia, si tolles, perire Cupidinis arcus;
Queritur Aegyptus, quare sit factus adulter,
In promptu causa est, desidiosus erat.
 Refert. gl. eo. cap. nisi cum pridem & diximus in famil. sing. in littera O. 54 n. 5. † Et ex hac ratione ipse moniales,

les, sicut de monachis supra dictum est, in cōtinua obedientia suis superioribus esse, admonendę sunt, nec de facili resistere, cum velle non dicantur habere, sed eorum voluntas in obedientia est. 12 q. 1. c. non dicatis. gl. in c. raptores. 26. q. 2. Quia obedientia sola fidei meritum possidet, sine qua quisque infidelis conuincitur. c. sciendum, in fine. 8. quæst. 1. nisi enim obedient es fuerint omne bonum in malum conuertunt, cum sit de principalibus præceptis substantialiū regulæ, quam professæ sunt, supra, c. 15. nu. 55 98. cum seq. † Item quia potest esse, quod vnum monasterium monialiū, habeat aliud simile monasterium subiectum, videndum est, si primo subiecto episcopo, vel iure ordinario, vel delegato, ipse visitabit, alias ipsius superior, vel sit dare casum, vt Abbatissa, vel præfecta alteri committat vices visitandi, cum per se non possit, iux. gl. singularem. in ead. cle. attendentes. in verbo alia, de stat. monach. p. ut superius lib. 1. c. 2. nu. 15. etiam est dictum, potest tamen conferre eccl. 56 57 58

56 stri. de elec. † Nec obstat, quod moniales sint alteri, quā episcopo subiectæ, quin ipse circa clausurā omnes visitare potest, cognoscere & providere, authoritate Apostolica, iuxta decretum supra citatum eiusd. Conc. c. 5. ad hoc vt restituatur, vbi violata fuerit, & vbi inuiolata est, conseruetur: eod. c. periculoso. ex ipsius. n. obseruatione cognoscerunt Summi Pontifices ecclesiasticum statum ipsarū monialium in viam salutis disponi, & quæ ad honestatem pertinent, festari, quod nisi episcopus curet per-

fici, grauibus impræcationibus subijcitur, vt supra alleg. tex. continetur, & præsertim dic. cap. periculoso. §. fin. ibi. *Districte in virtute sanctæ obedientia, sub obtestatione diuini iudicij, & in terminatione maledictionis aternæ præcipiendo*, &c. de quibus verbis optime dictum est supra lib. 1. cap. 31. num. 4. 8. 12. † Ampliando ad moniales sanctæ Claræ conuentuales, quas similiter hodie visitabit; & gubernabit episcopus auctoritate ordinaria, cum primum Generali ministro Ordinis conuētualium suberant. ex Constitutione Pij Quinti Sum. Pont. incip. Ad perpetuam, die 3. Iunij. 1568. anno 3. sui Pont. licet in aliquibus id non processerit, & non ordinarium venerint, sub ea causa, quod Rex habet protectionem, vt Neapoli in monasterijs sanctæ Claræ, Magdalensæ, Aegyptiacæ, per dispositionem Regis, fratribus de obseruantia reformatis præpositis, quia sic Robertus Rex fundator ea administrari per fratres Sancti Francisci mandauerat. † In qua monialium visitatione, si acciderit episcopum, vel alium superiorem impediri, monitione præcedente, si non desistatur, excommunicatio incurritur ab impediēte. ead. clem. attendentes. §. si. de qua meminit. Martin. Nau. in c. 27. n. 140. Sed hodie dicimus maiorem excommunicationem incurri ipso facto, per Bullam Do. nostri Do. Greg. XIII. Pont. Max. quia tales impediētes, dicuntur turbare iurisdictionem ordinariam superiorum ecclesiasticorum. in. §. nec non excommunicamus eos. vers. 15. quod est notandum in materia contingenti, de qua etiam excommunicatione idem Nauar.

59 Nauar. nu. 69. † Aduertat tamen episcopus visitans ipsa monasteria monialium, ne grauet moniales superfluis expensis, sed tamen contentus sit paucis, & probis viris in comitatu ex cle. fi. de stat mon. non equos multos, ferrerios, seruos, socios, & velit portare tot, vt pauperes moniales de ficiant in proprio victu, nec satisficiant iuxta illud psal. 58. si vero non fuerint saturati, & murmurabunt, ideo attendatur, quod supra est dictum, quod tantummodo necessaria subministrantur, remotis sumptibus superfluis, & tex. eiusd. clem. non excedit octo personas, quin etiam in aliquibus paupertate oppressis, adhuc satis sunt. † Maxime si in communi in ipso monasterio propter paupertatem non viuunt, & tunc aduertere debet non ad procuraciones, sed ad animas vt tales in communi non viuentes, ne contrariantur regulæ in perniciem animarum. Instruendæ igitur sunt, vt semper promptæ sint, & paratæ, omnia in communi ponere, cum fieri potest, & omnes consentiunt, & in manibus superioris in omnem euentum. Item quod de omnibus rebus nihil detur extra monasterium sine licentia, & quod in ipsis non quærat quid superfluum, vt a voto obedientiæ exinde separentur secundum D. Floren. † Quod tamen melius obseruatur, si frequentationes laicorum cum ipsis monialibus prohibentur, nec vmquam aliqua sola ad Crates cum ipsis loquatur. c. dist. finimus 18. q. 2. & 81. dist. c. in omnibus, & vbiq. particulares superiorum reperiuntur ordinationes, etiam sub grauissimis cen-

suris, sic oportuit hodie prælatos procedere, ex malitia multorum tentantium mentes virginum corrumpere, sub licentia loquendi ad vnam, l. si quis non dicam, l. raptores. C. de episcop. & cler. & hoc extende ad omnes ibi commorantes, etiam, quod non sint professæ, licet non dicantur moniales, vt dixi in fami. ling. in l. M. n. 38. † Et deniq. in argumentum pro ipsarum reformatione, accipi possunt multa dicta de monachis, cum generaliter teneat, per not. per Abb. in cap. ea, quæ de stat. mon. quo ad ea, quæ sunt proportionabilia tantum, nam multa ordinantur in monachis, quæ respectu habito non conueniunt monialibus, & vltimo videbit episcopus statum ipsius monasterij, inquirendo singula ipsius, ac eius partes, prout Spiritus sanctus dabit ei, & ex facti apparentia viderit expedire, vt vnumquodque monasterium seruet suam regulam, Benedicti, Augustini, siue etiam Francisci, uel aliorum, maxime circa illa tria substantialia totius regulæ, uel si aliqua ecclesia ipsius habeat curam animarum, quis eam exerceat? monachus, an sacerdos? quomodo se gerat, & si scit, quæ conueniunt, ac demum recognoscat redditus, possessiones, bona stabilia, & mobilia, quomodo gubernentur, & in quibus expendantur, si superflua: quis est procurator: si approbatus existat, uita, & moribus, atq. legalitate, & rationem administrationis diligenter examinet, cum alijs, quæ sapienti uiro uidebuntur esse necessaria, iuxta tritum prouerbium. Mitte sapientem & nihil dicas, &c.